

Dinsdag 17 januari 2012
Toespraak van
JOKE SCHAUVLIEGE
VLAAMS MINISTER VAN LEEFMILIEU, NATUUR EN
CULTUUR

Het Topstukkendecreet en de restauratie Lam Gods

(enkel het gesproken woord telt)

Beste collega-minister (Geert Bourgeois),
Beste gedeputeerde (Jozef Dauwe),
Beste schepen (Lieven Decaluwe),
Beste kanunnik (Ludo Collin),
Geachte baron (Jan Huyghebaert),
Geachte professor (Grevenstein),
Geachte directeur van het Koninklijk Instituut voor het
Kunstpatriomonium (Christina Ceulemans),
Dames en heren,

De restauratie van het Lam Gods is voor mijn beleid een belangrijke toetssteen. Toen in 2003 het Topstukkendecreet werd gestemd, stelde zich de vraag of Topstukken in beschermde monumenten wel in de Topstukkenlijst opgenomen moesten worden. Was dit geen onnodige dubbele bescherming aangezien het Monumentendecreet dit erfgoed al mee beschermd?

Het antwoord is onomwonden ja, omdat het Topstukkendecreet een lijst opstelt van Topstukken die omwille van hun intrinsieke en unieke waarde de nodige zorg en aandacht mogen verwachten van het beleidsdomein Cultuur binnen de Vlaamse overheid. In die zin is het Topstukkendecreet zeker complementair met het decreet op de bescherming van onroerend erfgoed, de zogenaamde monumenten. Beide decreten zijn complementair en dus niet tegenstrijdig. Daaruit ontstaat ook een boeiende samenwerking op het terrein tussen die beide beleidsdomeinen: Monumenten en Cultuur.

De restauratie van het Lam Gods is het eerste belangrijke dossier dat Onroerend Erfgoed en Cultuur samen ondersteunen. Het is ook meteen een bewijs dat het Topstukkendecreet ook voor de Topstukken in beschermde monumenten een belangrijke meerwaarde biedt.

1. Bij het adviseringsproces bood de Topstukkenraad een belangrijke inhoudelijke expertise die zowel door collega Bourgeois als mezelf zeer naar waarde wordt geschat. In de procedure hebben we afgesproken dat de expertise en het advies van Onroerend Erfgoed werd geïntegreerd in het omstandig eindadvies dat gegeven werd door de Topstukkenraad die samengesteld is uit diverse externe experts.

2. Het Topstukkendecreet fungeert ook als sensibilisering. Zelfs in het geval van het retabel van het Lam Gods was dit het geval. Ik denk aan de bijzondere beschermingsvoorschriften die eind 2009 werden opgelegd in functie van een beter behoud van het retabel. We moeten op die weg doorgaan. Ik wil daarom graag, in nauw overleg met de diensten van collega Bourgeois, een traject opzetten voor het behoud van de andere Topstukken in monumenten. Zeker voor de Topstukken in monumentale kerken lijkt mij dat wenselijk. De verschillende focus en de uiteenlopende expertises die het Monumentendecreet en het Topstukkendecreet bieden, versterken elkaar. Het is een goede zaak dat we beide expertises kunnen bundelen in het belang van een nog betere zorg voor ons erfgoed.

3. Het Topstukkendecreet is een belangrijk financieringsinstrument voor de conservatie en restauratie van Topstukken. Het decreet voorziet in een subsidiëring van maximum 80% van de restauratiekosten. En voor Topstukken die onlosmakelijk deel uitmaken van een beschermd monument wordt deze restauratiepremie gedeeld met Onroerend Erfgoed. Zoals ik al zei is de restauratiecampagne van het Lam Gods de eerste restauratieactie die collega Bourgeois en ikzelf gezamenlijk ondernemen. De restauratiekosten worden gelijk verdeeld. De raming bedraagt 1,4 miljoen euro.

Dames en heren, deze restauratie kadert in een onderdeel van het Topstukkendecreet dat tot nu toe quasi nog niet benut was, met name

de zorg en het onderhoud van onze Topstukken. Het kan immers niet de bedoeling zijn onze Topstukken enkel op een lijst ter bescherming te plaatsen. Neen, we moeten er ook voor zorgen dat deze Topstukken in goede conditie blijven en dat volgende generaties ervan kunnen genieten. Vandaag zetten we een belangrijke stap om ervoor te zorgen dat het Lam Gods ook voor onze kinderen en kleinkinderen kan worden getoond als meesterwerk van onze kunstgeschiedenis en inspiratiebron voor vele generaties kunstenaars en kunstliefhebbers tot op vandaag. Ik ben blij dat ik als minister van Cultuur hierin een bijdrage kan leveren. Het Topstukkendecreet toont met deze restauratie ook een concreet en zichtbaar aspect dat tot nu toe nog niet aanwezig was.

Ik wil de vele mensen en instanties bedanken die, elk op hun manier, meegewerkt hebben om deze grootscheepse restauratiecampagne mogelijk te maken.

Vooreerst de kerkfabriek van Sint-Baafs en voorzitter Ludo Collin. Voor de kerkfabriek is het een grote eer om zorg te mogen dragen voor het wereldvermaarde Lam Gods. Tegelijkertijd betekent die zorg ook een zware last.

Ik wil ook uitdrukkelijk mevrouw van Grevenstein bedanken. Zij bezielde het eerdere onderzoeksproject. Zij wist de wetenschappelijke wereld en de overheid achter dit project te scharen.

Mijn bijzondere dank gaat uit naar de Topstukkenraad. Deze Raad heeft het voorbije jaar veel tijd geïnvesteerd in zeer grondige adviezen over hoe de restauratie van het Lam Gods aangepakt diende te worden.

Dank ook aan de Provincie Oost-Vlaanderen voor het enthousiasme waarmee ze de brede ontsluiting van de restauratiecampagne voor haar rekening wil nemen. Dank ook aan het Gentse stadsbestuur en het Museum voor Schone Kunsten om voor het 'Ghent Altar piece' een restauratie-atelier ter beschikking te stellen.

Proficiat aan het Koninklijk Instituut voor het Kunstpatrimonium dat inging op de offerteaanvraag en een uitstekend projectvoorstel uitwerkte dat finaal geselecteerd werd om de gunning van deze restauratie te kunnen ontvangen.

Dank tot slot aan het Fonds Inbev-Latour dat deze restauratiecampagne mee mogelijk maakt. Hun mecenaat zorgt voor de financiële sluitsteen van het restauratiebudget.

Joke Schauvliege

Vlaams minister van Leefmilieu, Natuur en Cultuur